

Werkbezoek 1ste commissie

INTEGRAAL WATERBELEID

7 mei 2019

**Algemene toelichting waterlopen
2de categorie**

Nut en werking gemaal Rosdambeek

Werkbezoek 1^e Commissie

Dienst Integraal Waterbeleid

7 mei 2019

- **Programma van deze namiddag**
- **Algemene toelichting waterlopen 2^e categorie**
- **Nut en werking van het gemaal Rosdambeek**
- **Resultaten afvissing Rosdambeek en toelichting bij het herstelbeleid rond vismigratie**

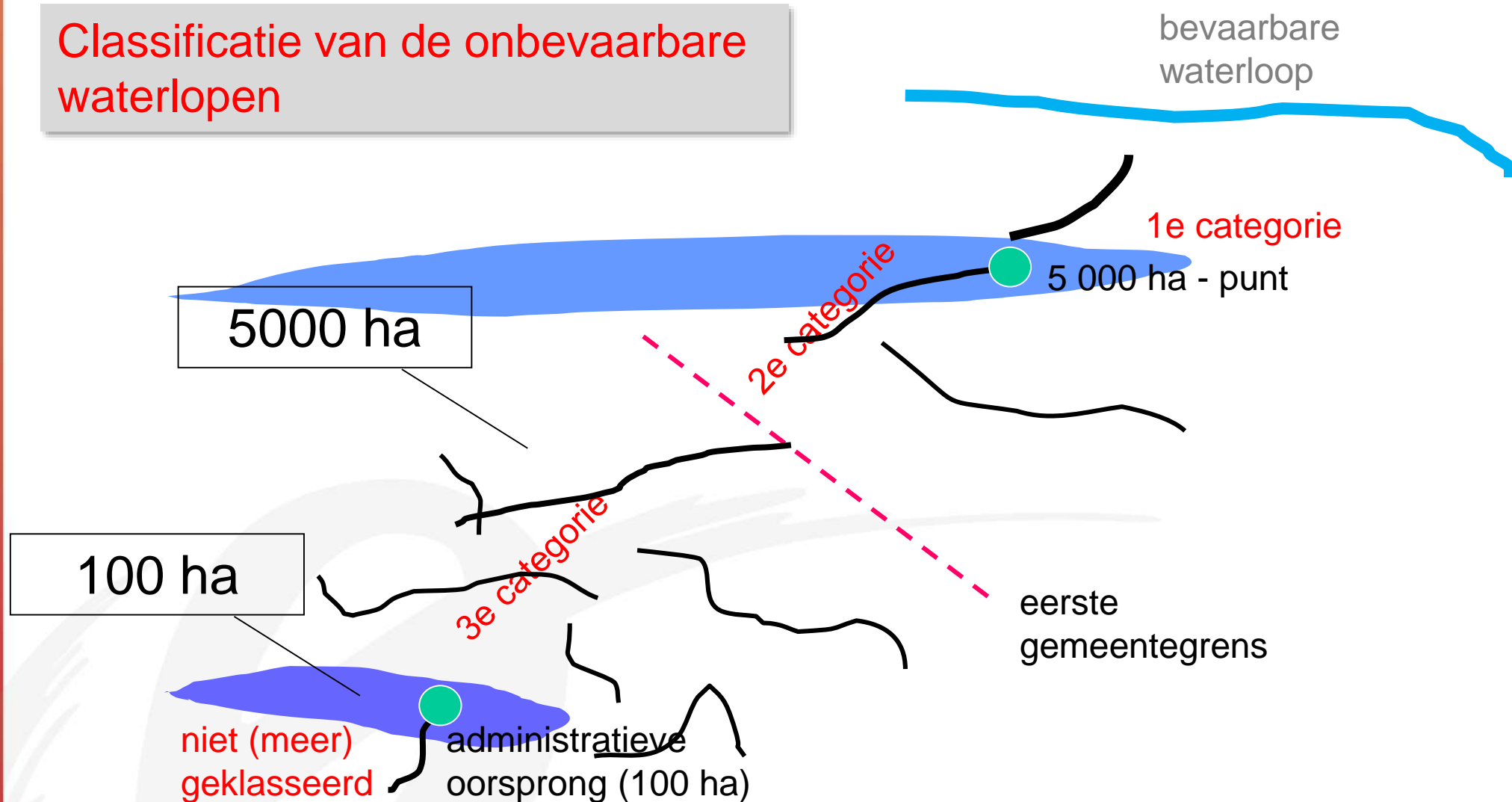
- **14u00 Pompgemaal Rosdambeek Afsnee**
  - Algemene toelichting waterlopen 2^e categorie
  - Nut en werking gemaal Rosdambeek
  - Resultaten afvissing Rosdambeek en toelichting herstelbeleid vismigratie
- **15u00 Bufferbekken Hoog-Latem**
  - Toelichting bij werking overstromingsgebied
  - Provinciaal beleid Watertoets en Wateradvies
  - Exotenbestrijding
- **16u00 Onderhoudswerk in uitvoering te Deinze**

- **Programma van deze namiddag**
- **Algemene toelichting waterlopen 2^e categorie**
- **Nut en werking van het gemaal Rosdambeek**
- **Resultaten afvissing Rosdambeek en toelichting bij het herstelbeleid rond vismigratie**

Onbevaarbare waterlopen:

Wat? Wie?

Classificatie van de onbevaarbare waterlopen

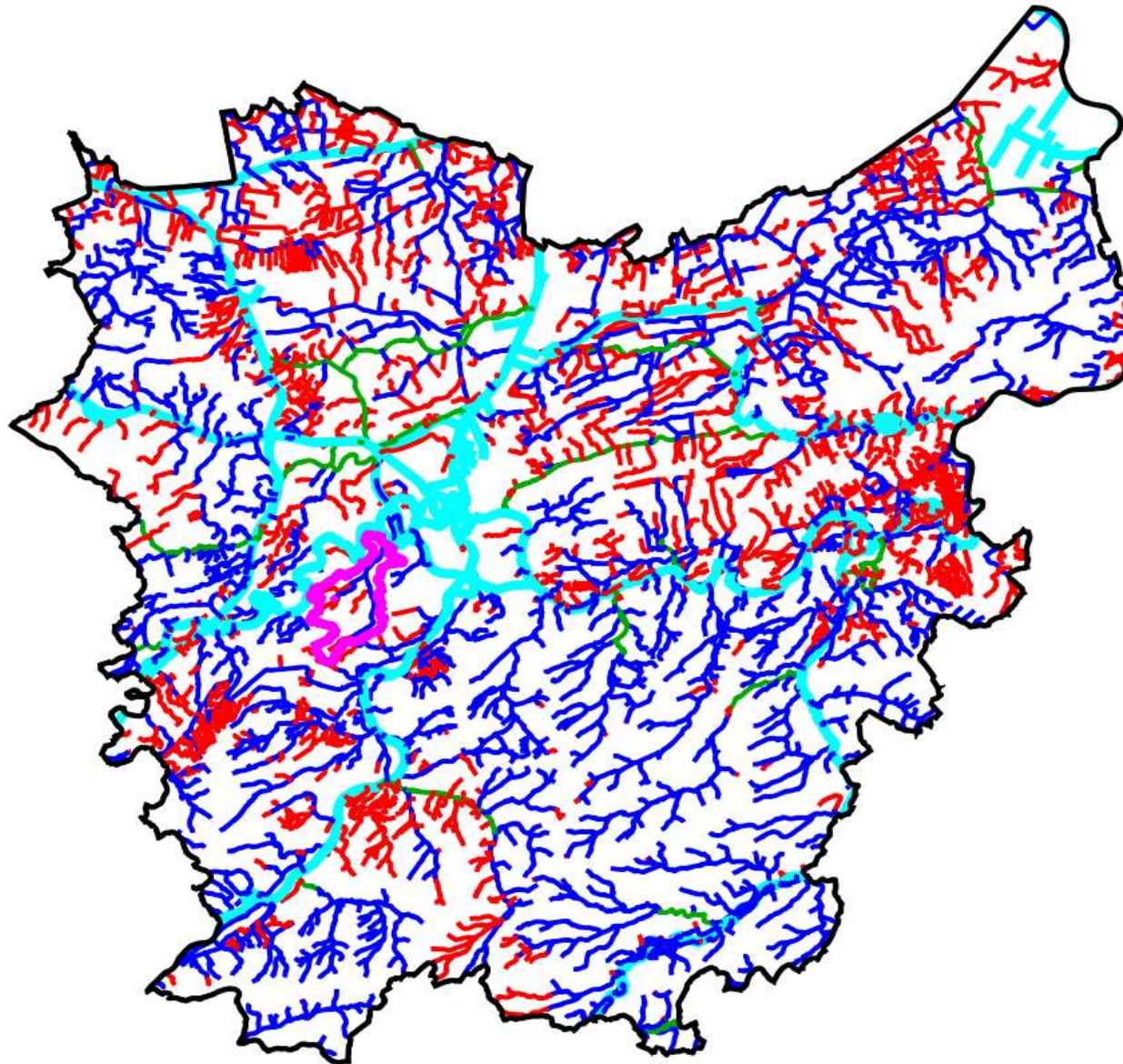

Onbevaarbare waterlopen:

Wat? Wie?

De
waterlopen in
Oost-
Vlaanderen

Onbevaarbare waterlopen:

Wat? Wie?

Onderhoudswerken

1650 km waterlopen – 8 onderhoudsloten

Kredieten : 5,8 miljoen € / jaar

Aanbesteding voor 4 jaar

Maaien en ruimen

Waar nodig

Voor elke ruiming : slibanalyse verplicht

Bestrijding exoten

Grote waternavel, parelvederkruid,
waterteunisbloem

Oeverversterking

detail
messenbalk
maaikorf

maaien door schapenbegrazing
Watergang der Hoge Landen te Vrasene

Grote waternavel in de Langelede te Wachtebeke

Schelpvormige taludafzakking te
Nevele (waterloop nr. 4.85)

Onbevaarbare waterlopen:

Wat? Wie?

Investeringswerken

Kredieten : ca. 3 miljoen € / jaar

Wat ? Alles wat geen onderhoud is :

- Ingrepen ter voorkoming van **wateroverlast** (vooral aanleg van bufferbekkens of gecontroleerde overstromingsgebieden)
- Ingrepen tegen **watertekort** : uitbouw **meetnet**, bouw van **stuwen**,...
- Bouw van **pompgemalen**...
- Aanleg van **vistrappen**

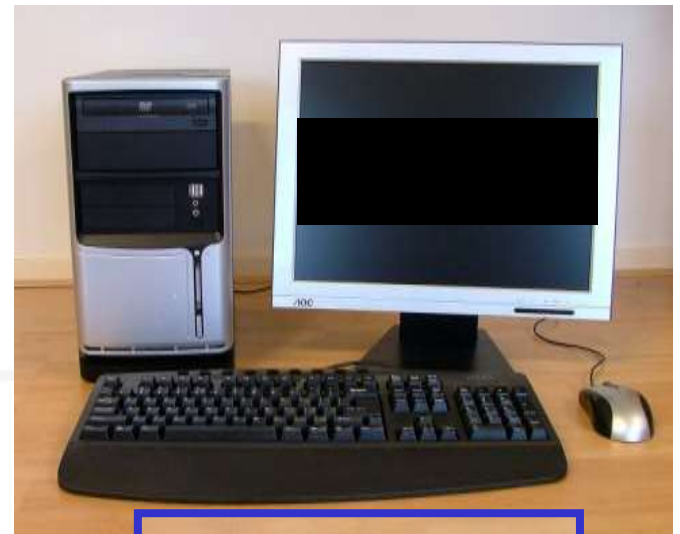
Eén van de bufferbekkens op de Ede te Maldegem

Het overstromingsgebied op de
Molenbeek te Moortsele

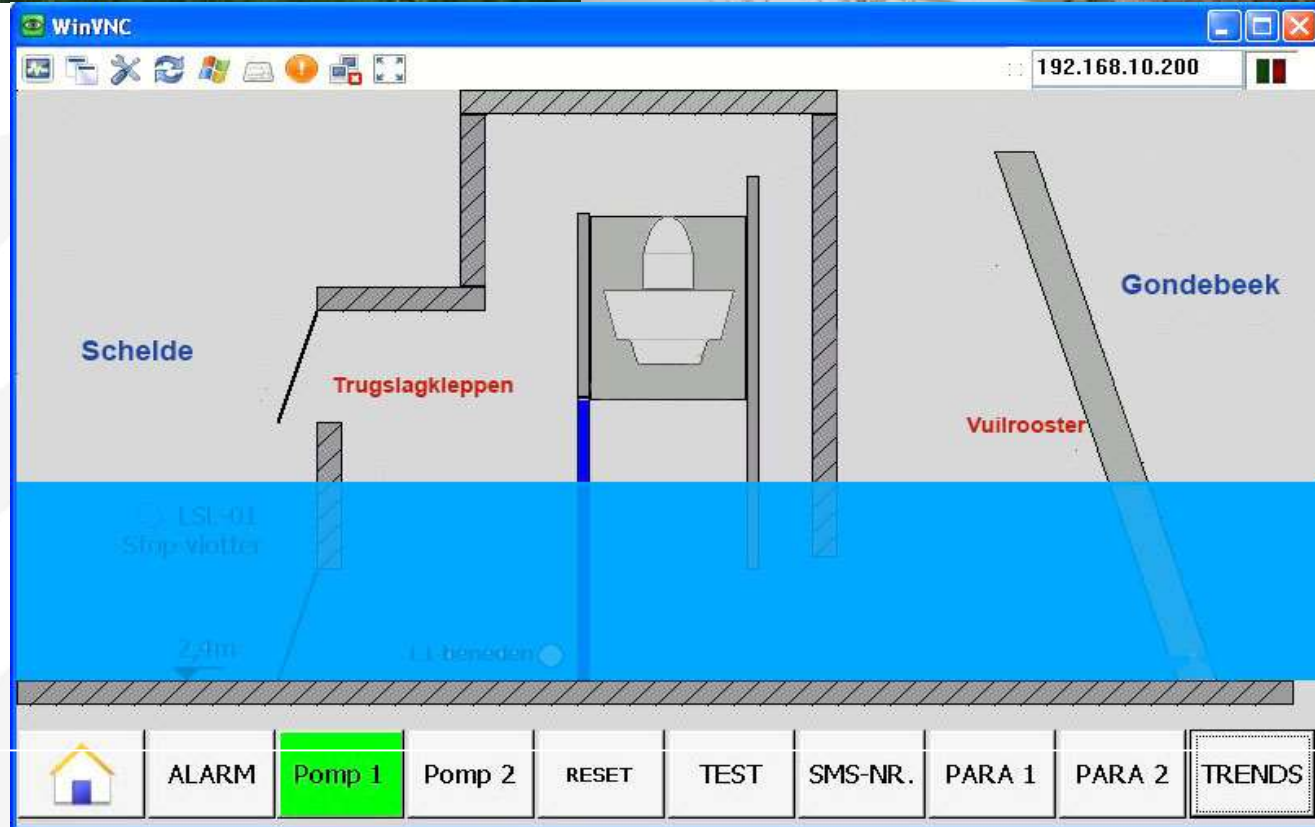

Gent

Het pompemaal op de
Gondebeek (S180) te
Melle

provincie
Oost-Vlaanderen

Stuw op de Fondatiegracht
te Sinaai

Verhogen van oppervlaktewaterpeil
door vispasseerbare opstuwing in de
Neerschuurbeek

De vistrap op de
Zwalm te Michelbeke

Dienst Integraal Waterbeleid

Diensthofid
Luc De Winne

Cel Planning

Coördinator:
Marie-Paule De Poorter

4 deelbekkencoördinatoren:

Diederik Malfroid
Hanne van der Poel
Tine Buysse
Bruno Samain

1 wateradviesverlener:
Joline De Smedt

1 deskundige exoten:
Koen Van Roeyen

1 tekenaar VHA:
Filip Lasseel

1 assistent:
Ouarda Ghalbzouri

Cel uitvoering

Coördinator:
Examen loopt

7 sectoringenieurs:
Monique De Spaey
Machteld Couvreur
Ine Roels
Wim Behiels
Harold Coens
Mieke De Leeuw
Laura Courteyn

4 toezichters:
Rudy Rogiest
Frank De Wulf
Koen Van Hove
Johan Duprez

1 landschapsarchitect:
Katleen Brangers

1 tekenaar:
Emma De Wilde

Cel Administratie

Coördinator:
Luc Van Driessche

4 medewerkers:
Regine Goedgezelschap
Martine Menschaert
Marijke Merckaert
Bea Gybels

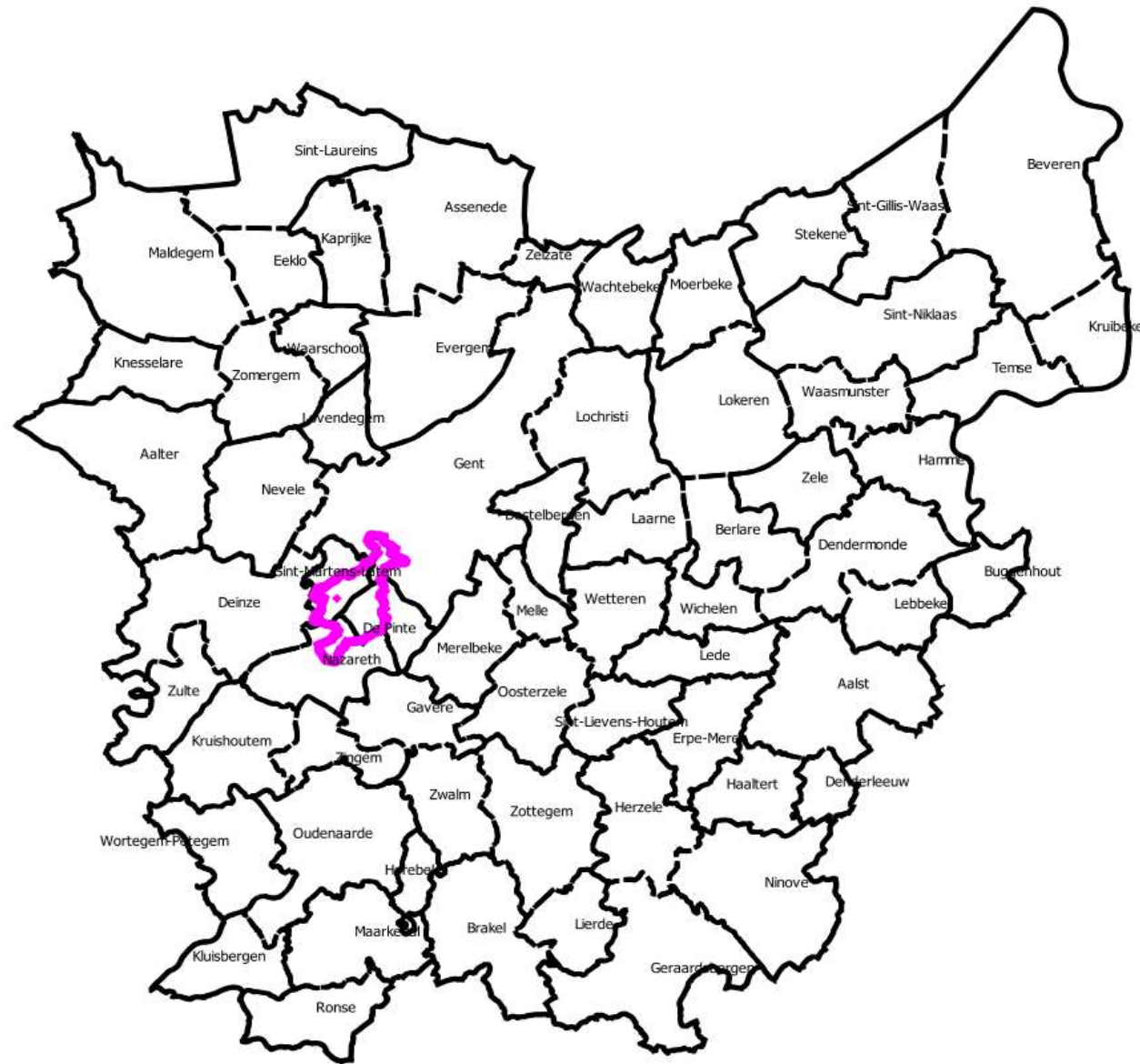
1 medewerker atlas:
Aline Vande Wege

1 assistent
Anita Stevesyns

- **Programma van deze namiddag**
- **Algemene toelichting waterlopen 2^e categorie**
- **Nut en werking van het gemaal Rosdambeek**
- **Resultaten afvissing Rosdambeek en toelichting bij het herstelbeleid rond vismigratie**

Situering stroomgebied

Duivebeek

20.5 km²

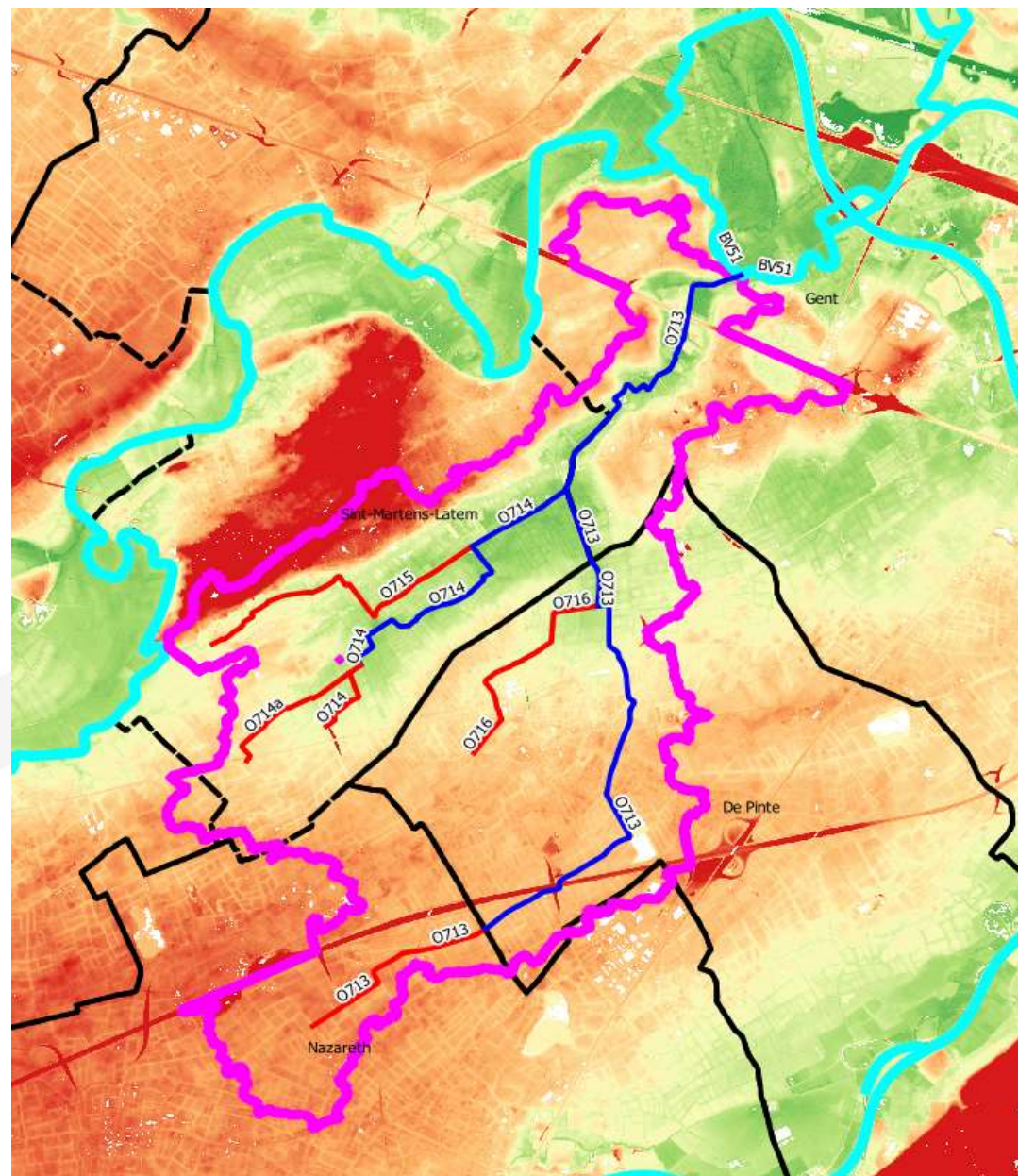
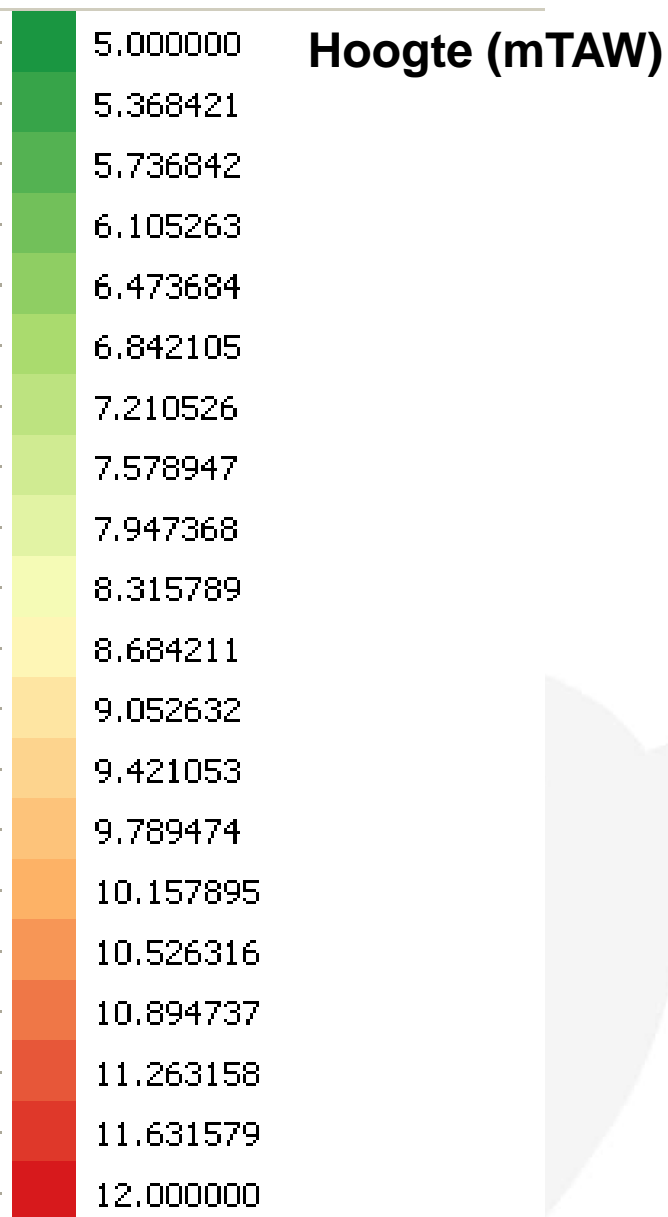
7.15- Hooglatembeek

7.14- Nazarethbeek

7.13- Rosdambeek/Duivebeek

- weinig helling
- doorlatende gronden
- maar hoge grondwaterstanden
- bebouwde gebieden + E17
- weinig opwaartse berging
- lage maaiveldpeilen
- sterke beïnvloeding door Leie

Situering stroomgebied

20.5 km²

7.15- Hooglatembeek

7.13- Rosdambeek/Duivebeek

7.14- Nazarethbeek/(Hooglatembeek)

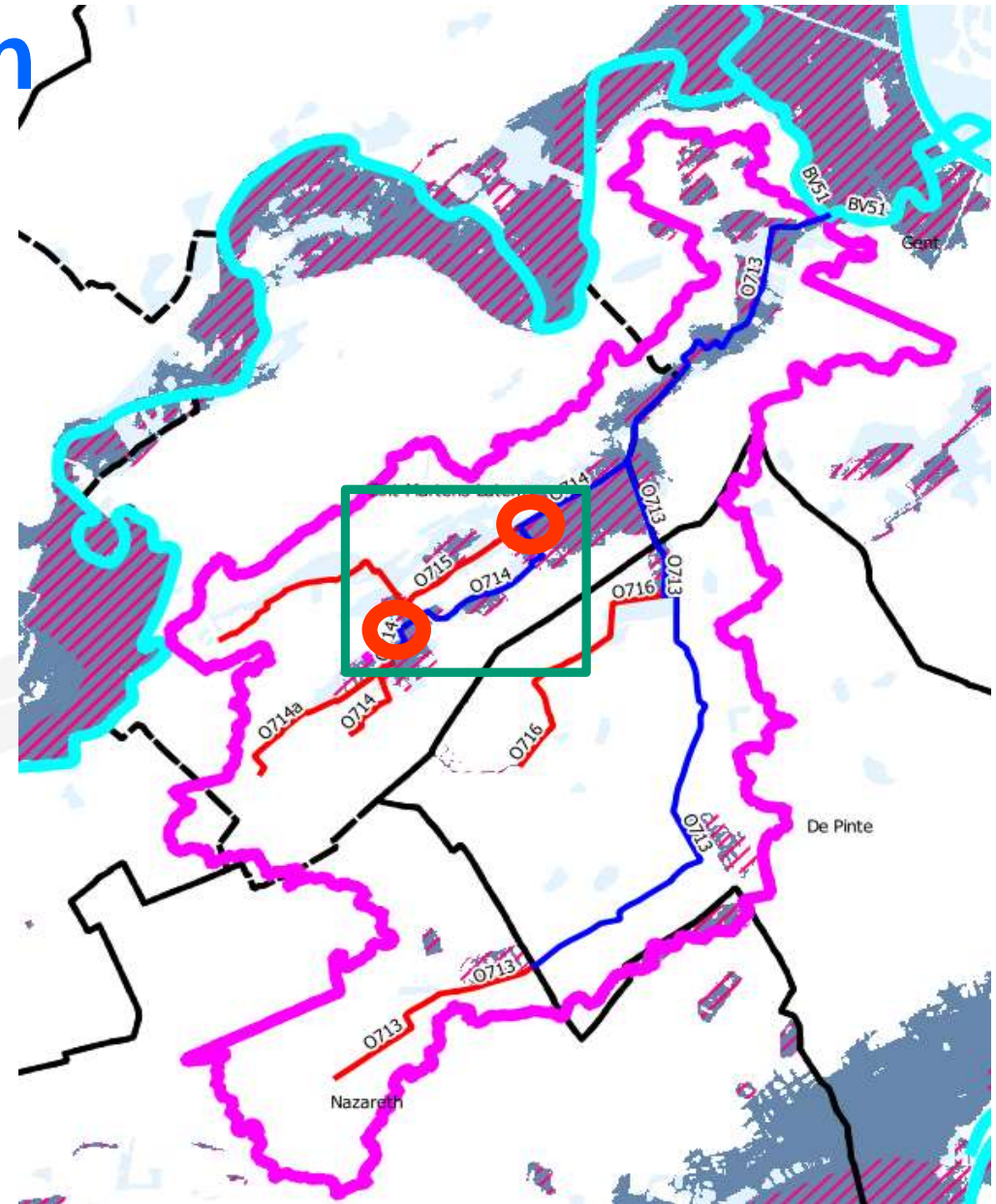
Studie 2005

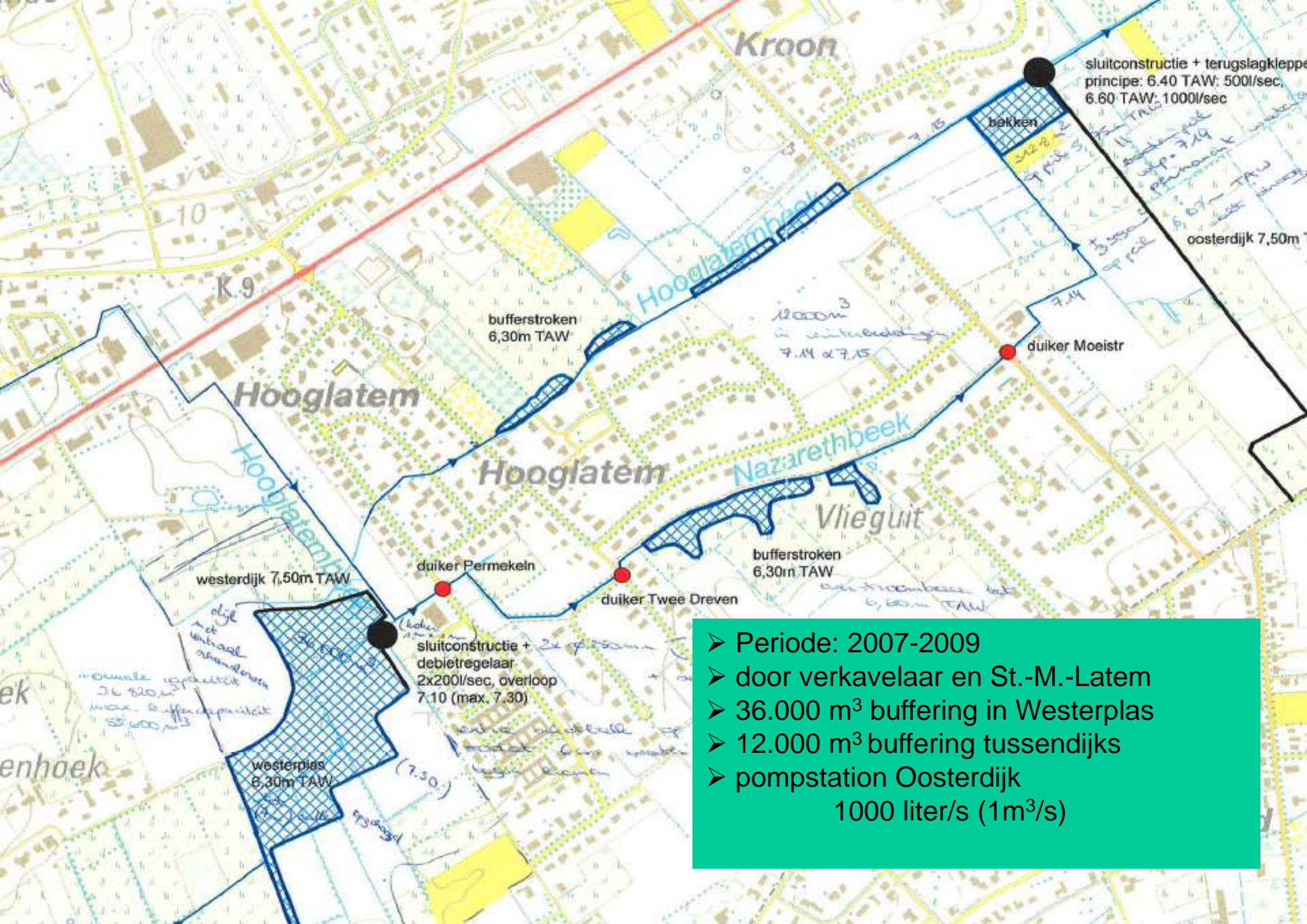
oplossingen:

- buffering opwaarts
- ruimen van Rosdambeek en zijlopen
- afsluitconstructie en pompemaal

Investeringswerken

- Westerplas + Oosterdijk

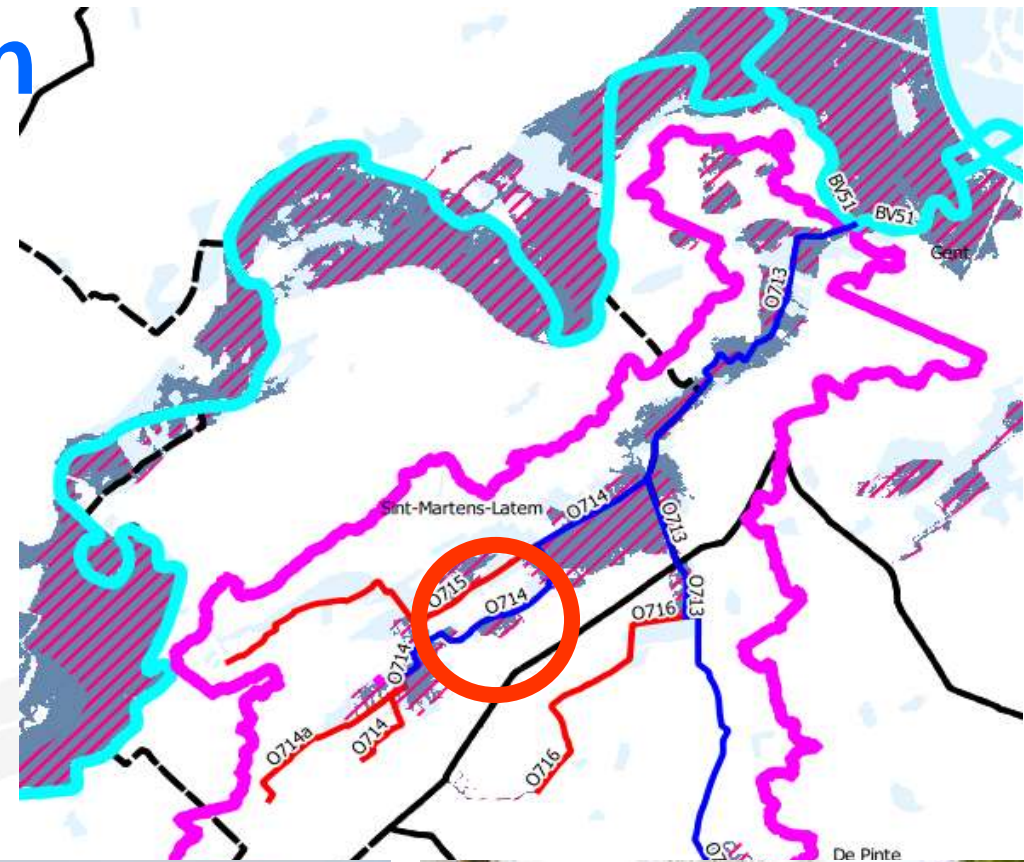
- Periode: 2007-2009
- door verkavelaar en St.-M.-Latem
- 36.000 m³ buffering in Westerplas
- 12.000 m³ buffering tussendijks
- pompstation Oosterdijk
1000 liter/s (1m³/s)

Investeringswerken

• Duikers waterloop 7.14

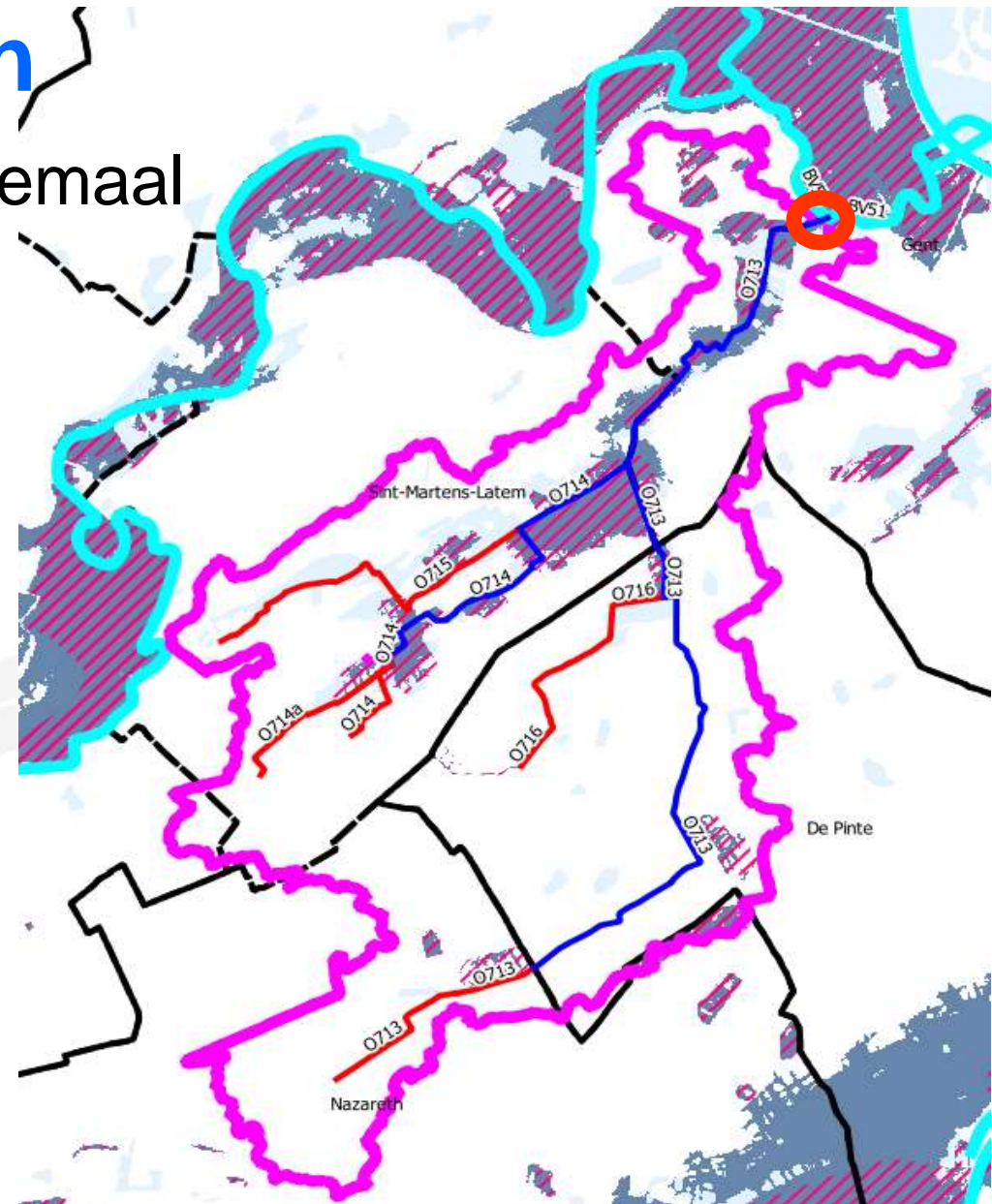
- Periode: juli 2013 – jan 2014
- Gemeente Sint-Martens-Latem
- subsidie Prov. O. VI.
- Moeistraat, Twee Dreven,
Constant Permekelaan
- subsidie: ca. 104.000 EURO

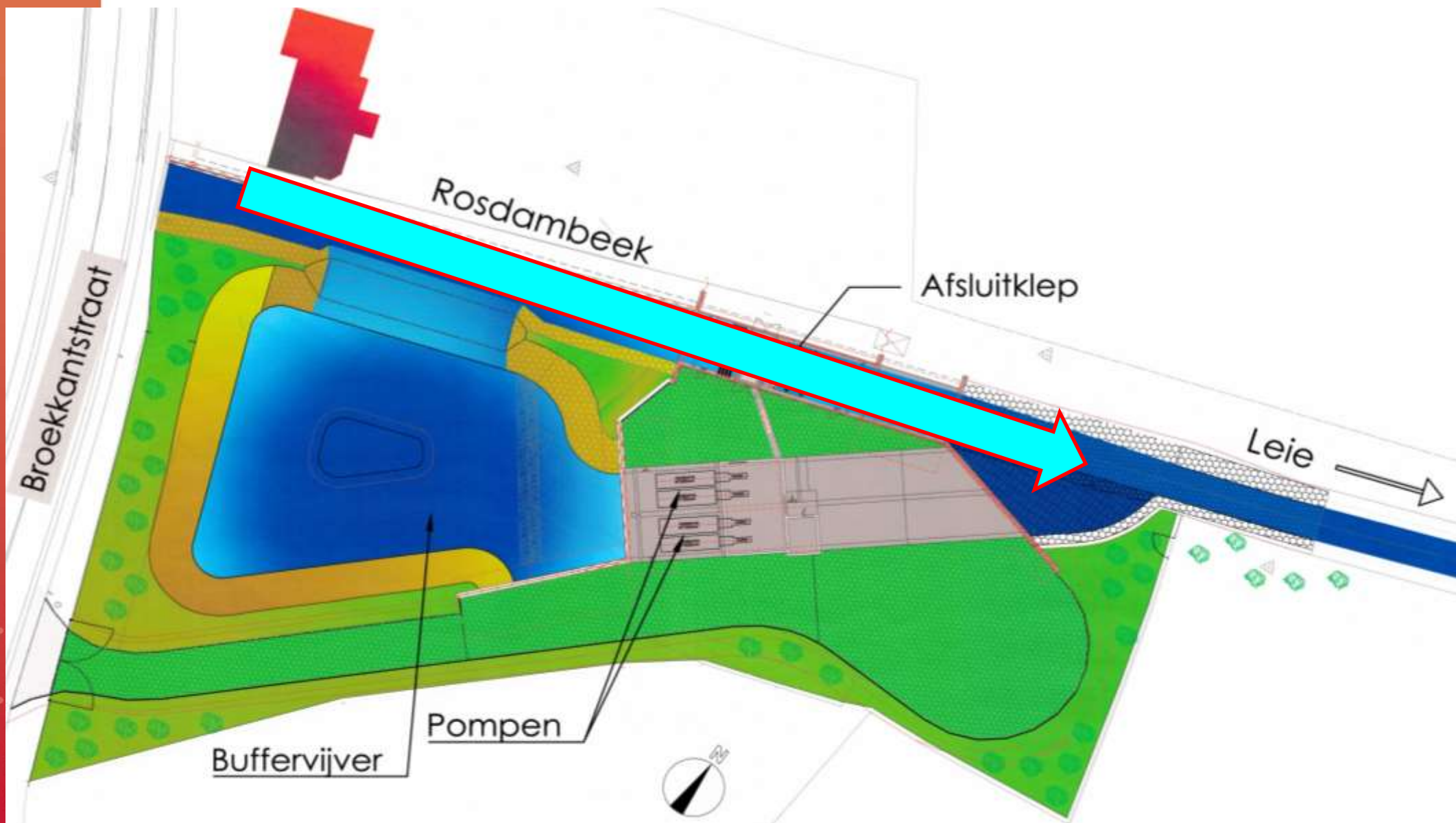
Investeringswerken

• Afsluitconstructie + pompgebouw

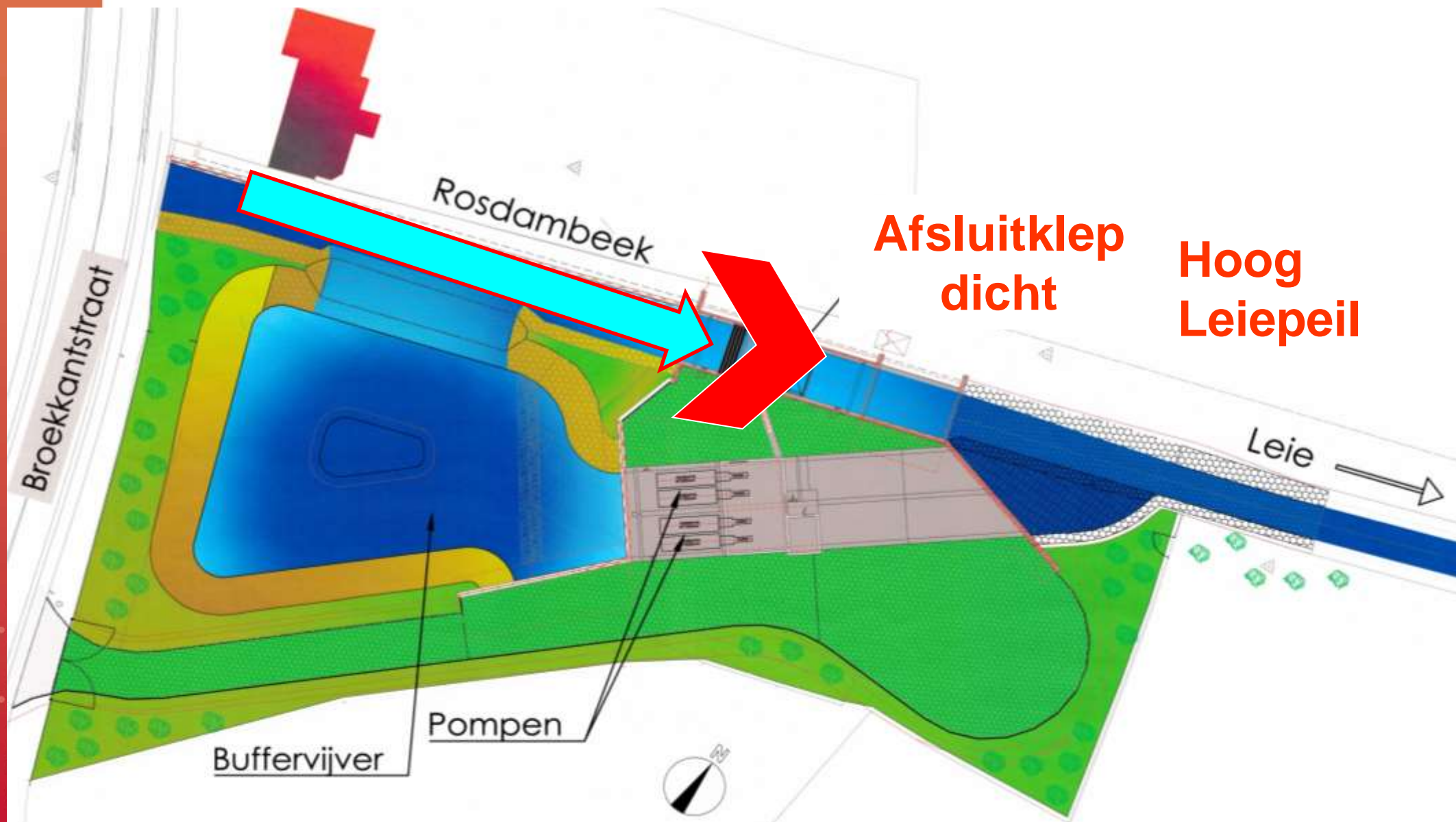
- Start werken: 2015
- afsluitconstructie (~ Leie)
- capaciteit pompgebouw :
2400 liter/s (= 2,4 m³/s)
- 2.112.000 € (incl. btw)
- aannemer : TV Herbosch-Kiere
- Electro Goeminne

Afsluitconstructie en pompemaal

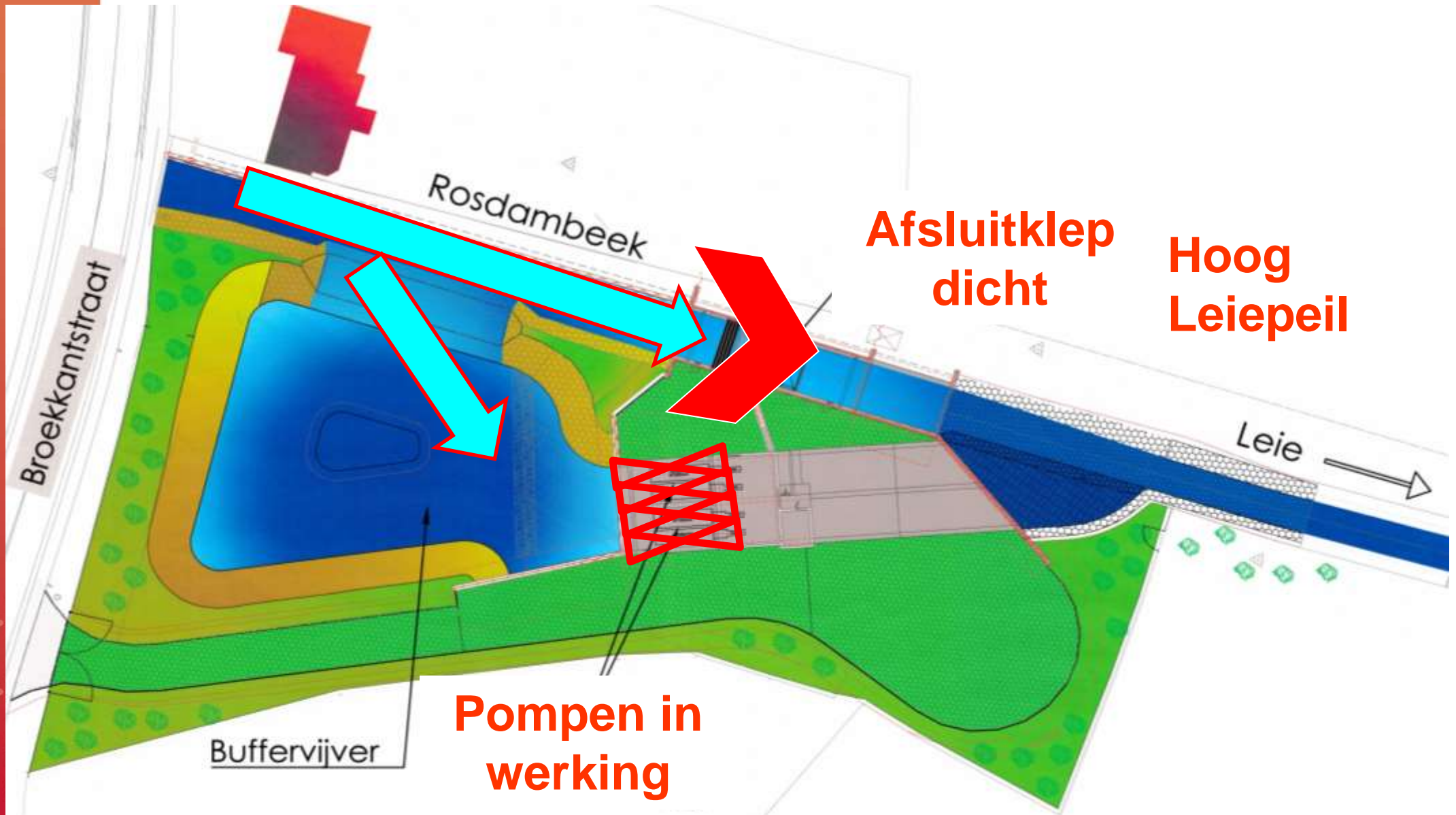

Afsluitconstructie en pompemaal

Afsluitconstructie en pompemaal

Afsluitconstructie en pompemaal

september 2016:

- afwerken pompgebouw, montage klep en uitgraven buffervijver

- **Programma van deze namiddag**
- **Algemene toelichting waterlopen 2^e categorie**
- **Nut en werking van het gemaal Rosdambeek**
- **Resultaten afvissing Rosdambeek en toelichting bij het herstelbeleid rond vismigratie**

**Afvissing Rosdambeek en
toelichting herstelbeleid vismigratie**

Soortenbeschermingsprogramma

Palingbeheerplan

Prioritering vismigratie

- prioriteit 1: 100% opgelost tegen 2021
- prioriteit 2 : 100% opgelost tegen 2027

Werken momenteel in uitvoering op Molenbeek te Velzeke

- Driesmolen:
  - beschermd monument en dorpszicht
  - momenteel niet maalvaardig
  - technische vispassage i.p.v. herstel historische loop van Molenbeek
- Van Temschemolen:
  - restanten van watermolen
  - historische/Romeinse site van Ruddershove
  - aanleg vispassage i.p.v. verwijderen verval omwille van erfgoedwaarden

Overzichtskaart werken Molenbeek te Velzeke

Beeld vóór de werken aan de Driesmolen

Beeld tijdens de werken aan de Driesmolen

Beeld tijdens de werken aan de Driesmolen

Bijna afgewerkte vispassage aan de Driesmolen

Vispassages die de komende jaren aangelegd of moeten ontworpen worden:

- omleggen Dorenbosbeek te Brakel t.h.v. het Livierenbos: uitvoering
- aanleg vispassage aan de Ladeuzemolen op de Maarkebeek: uitvoering
- aanleg vispassage aan de Van Den Borresmolen in Zottegem: ontwerpen en uitvoeren
- aanleg vispassages aan de Borgtmolen, Romansmolen, Stampkotmolen en Kasteelmolen op de Maarkebeek: ontwerpen en uitvoeren
- ontwerpen en uitvoeren van vispassages langs andere watermolens in de Bovenschelde en het Denderbekken
- aanpassen van een aantal gemalen om ze visveilig te maken bv. Damsloot in Destelbergen
- oplossen van verscheidene vismigratieknelpunten in het normaal onderhoud van de waterlopen

Toelichting werking overstromingsgebieden

DIJK

BUFFERBEKKEN

KLEPSTUW

Overstromingsgebied in Sint-Niklaas

BUFFERBEKKEN

Overzicht gecontroleerde overstromingsgebieden

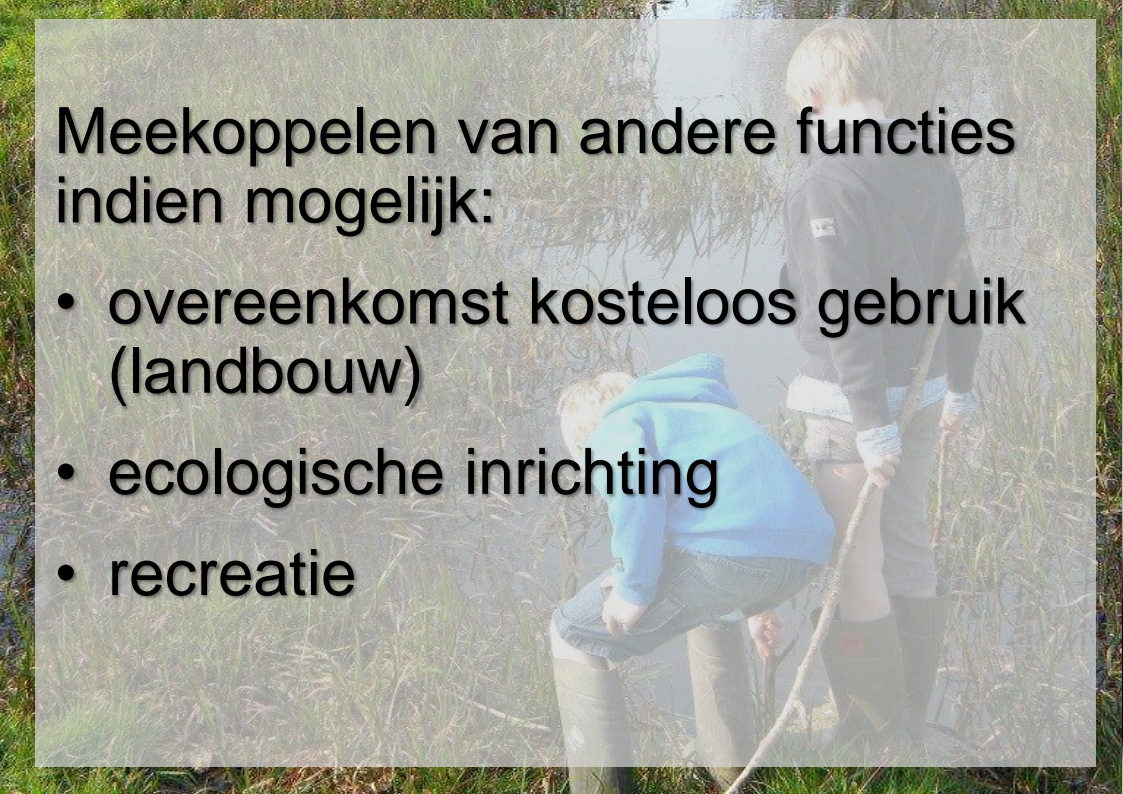
GEMEENTE	WL.NR.	TYPE	CAPACITEIT (m³)	UITSTROOMCONSTRUCTIE
Beveren (Melsele)	S051	droog	14.000	manuele schuifafsluiter
Beveren	8.014	droog	3.500	manuele schuifafsluiter
Brakel	S266	droog	20.000	manuele schuifafsluiter
Gavere	S243	droog	20.500	manuele schuifafsluiter
Gentbrugge	S194	droog	2.500	buffer voor pompgemaal
Geraardsbergen (Goeferdinge)	5195	droog	24.500	automatische klepstuw
Geraardsbergen (Zarlardinge)	5195	droog	37.000	manuele schuifafsluiter
Kruishoutem	7.75	nat	4.500	manuele schuifafsluiter
Kruishoutem	7.75	nat	8.350	manuele schuifafsluiter
Kruishoutem (Lozer)	S245	droog	6.950	automatische klepstuw
Kruishoutem (Wannegem-Lede)	S248	drg/nat	15.600	mechanisch vlottersysteem
Kruishoutem/Wortegem-Petegem	7.75	droog	55.000	manuele schuifafsluiter
Kruishoutem (Moerasstraat)	S245	droog	17.600	automatische klepstuw
Lede (Wanzele)	S115	droog	27.000	manuele schuifafsluiter
Lede	S172a	nat	9.600	manuele schuifafsluiter
Lierde	5161	droog	10.000	manuele schuifafsluiter
Maldegem	4.12	nat	22.329	manuele schuifafsluiter
Maldegem	4.12	nat	22.243	manuele schuifafsluiter
Oosterzele (Moortsele)	S180	droog	167.000	automatische klepstuw
Oosterzele (Balegem)	S180	nat	8.000	manuele schuifafsluiter
Oudenaarde (Mulleem)	S248	nat	25.600	mechanisch vlottersysteem
Ronse	S385	droog	42.000	manuele schuifafsluiter
Ronse	S385	droog	11.400	manuele schuifafsluiter
Sint-Gillis-Waas	8010	droog	31.100	automatische klepstuw
Sint-Lievens-Houtem	S172a	nat	10.000	manuele schuifafsluiter
Sint-Niklaas	8010	droog	42.800	automatische klepstuw
Wichelen	S135	nat	10.500	automatische klepstuw
Zingem (Ouwegem)	S254	droog	24.000	automatische klepstuw +noodschuif
Zwalm	S265	droog	15.000	mechanisch vlottersysteem
Zwalm	S265	droog	12.000	manuele schuifafsluiter

Ontwerpen van de meest efficiënte oplossingen via een modelleringsstudie

= digitale maquette stroomgebied om het effect van maatregelen door te rekenen

Vb. Studie Linkerschelde-oever en Duivebeek

Meekoppelen van andere functies indien mogelijk:

- overeenkomst kosteloos gebruik (landbouw)
- ecologische inrichting
- recreatie

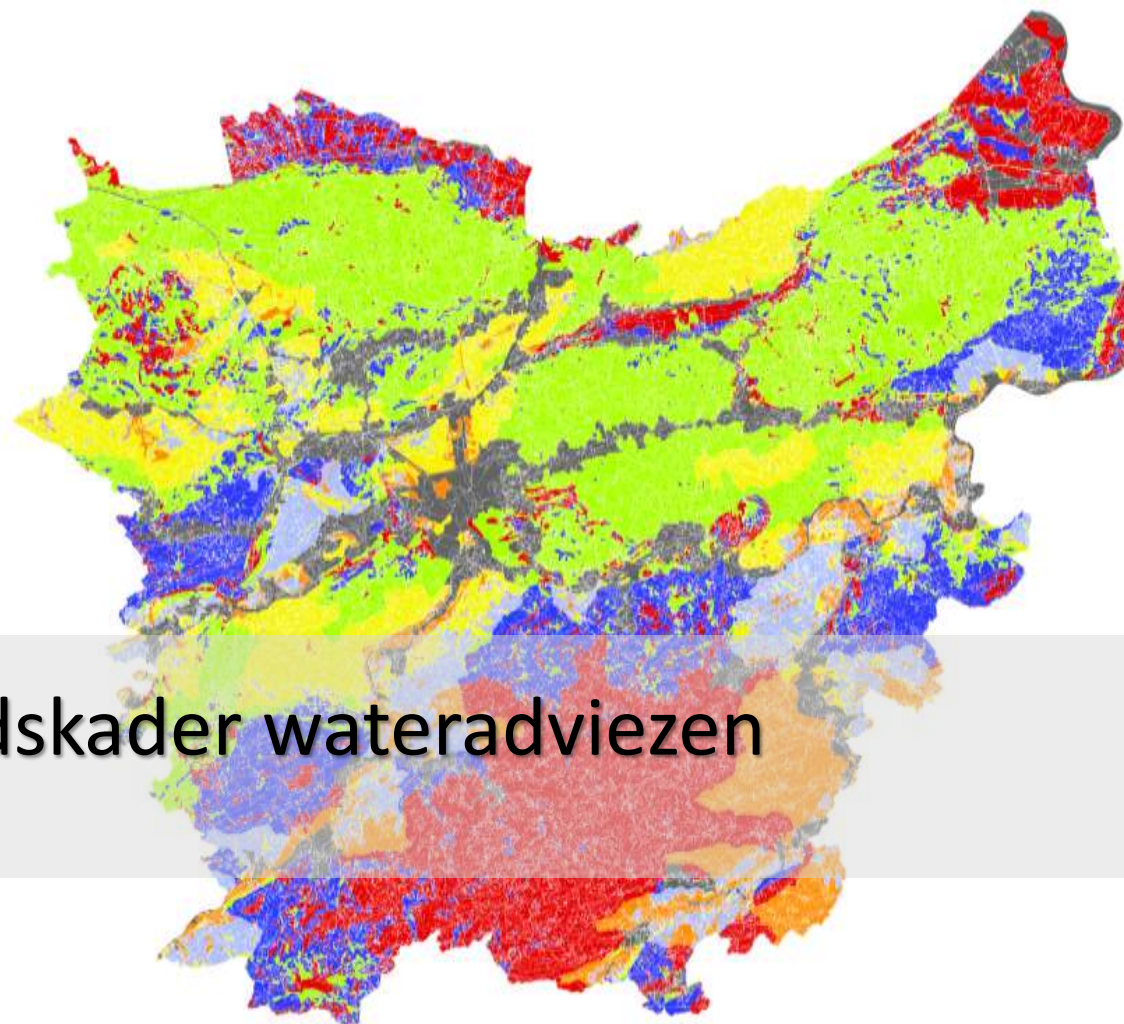

In de regel:

gronden aankopen in der minne maar alternatieven zijn mogelijk

- erfdiensbaarheid van onderwaterzetting
- erfpachtovereenkomst
- ruilgronden
- onteigening

-
- Automatische installaties voorzien van telemetrie voor monitoring en sturing op afstand
  - Onderhoud i.s.m. TMVW

Provinciaal beleidskader wateradviezen

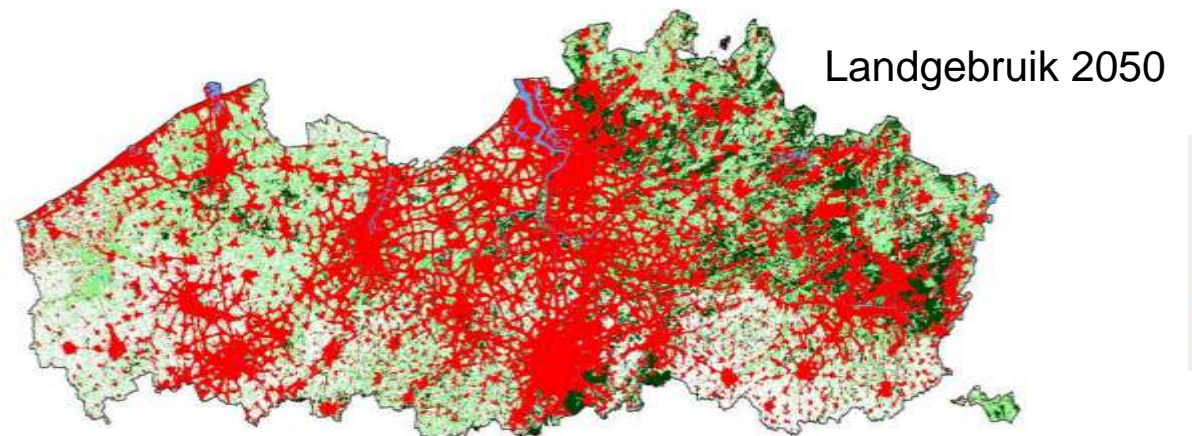
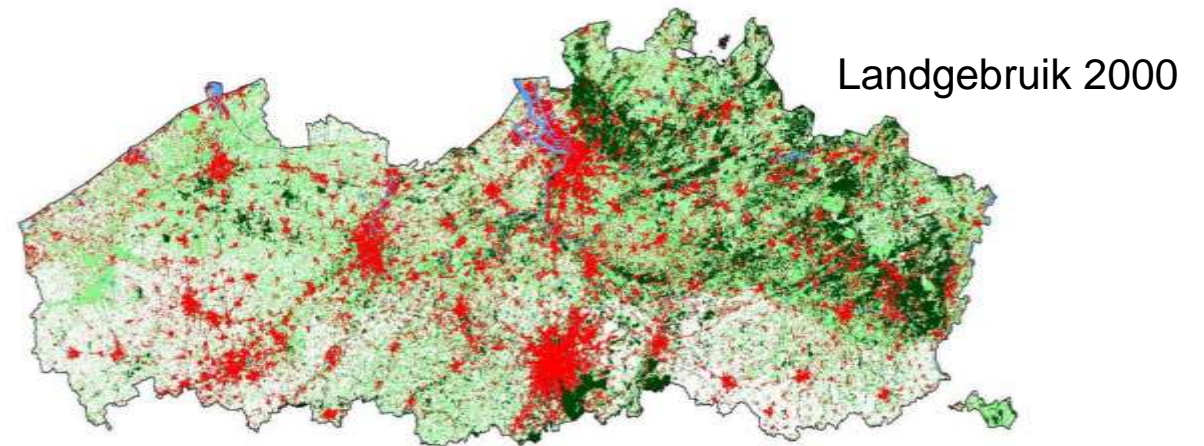
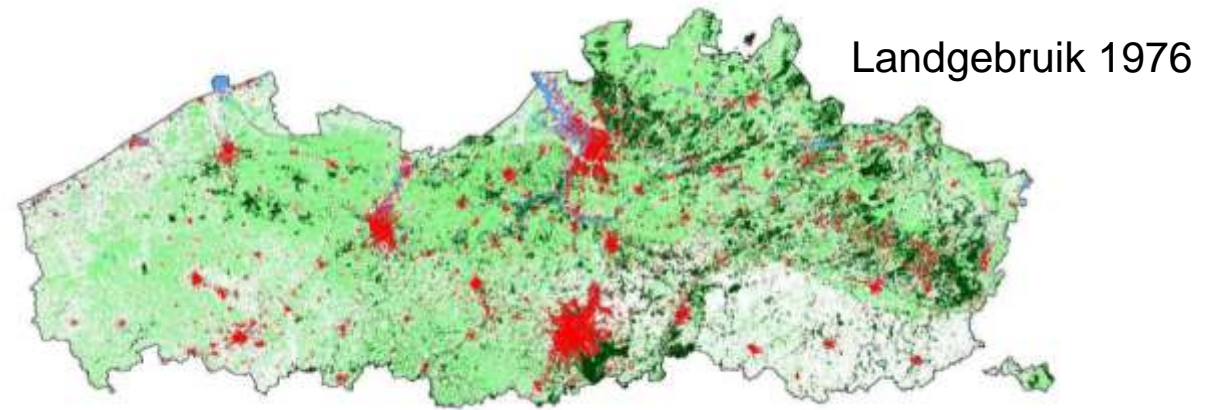
Toenemende verharding

Grotere pieken en
grotere volumes regenwater
naar de waterloop

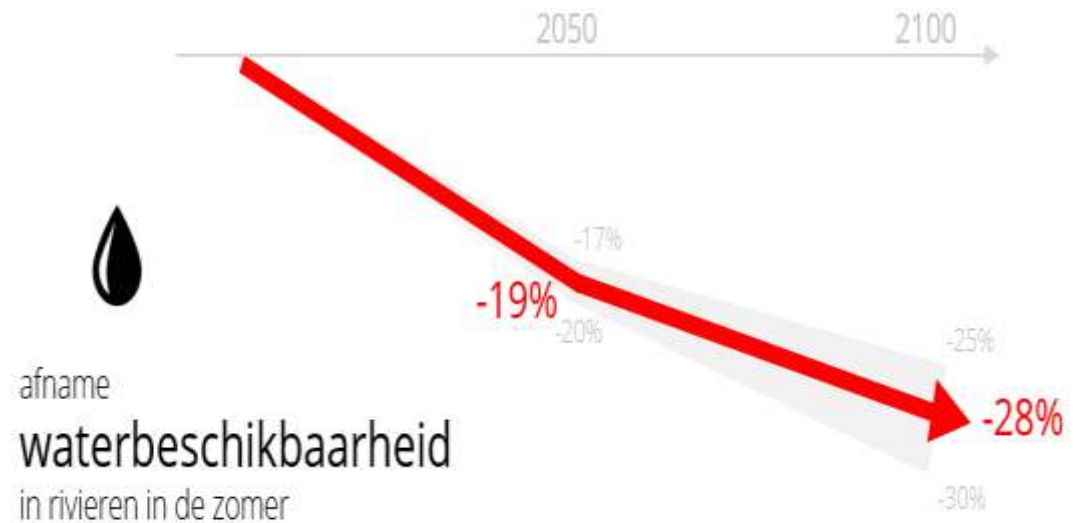
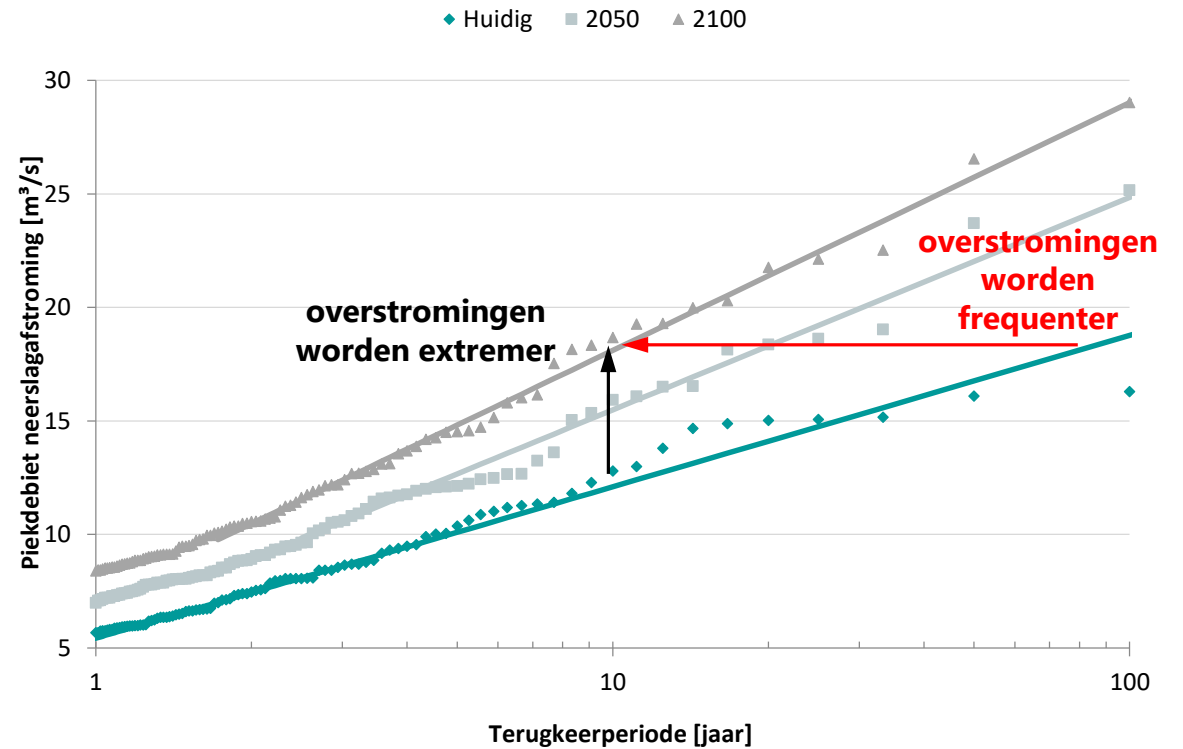
Minder aanvulling
van het grondwater

Klimaatverandering

Meer wateroverlast

Meer waterschaarste en droogte

1. *Wordt in het project bijkomende verharde oppervlakte aangelegd en zo ja, zijn de milderende maatregelen voldoende ?*
2. *Ligt het project in mogelijk of effectief overstromingsgevoelig gebied en zo ja, heeft het project een negatieve invloed op het watersysteem?*
3. *Ligt het project langsheen een gerangschikte waterloop of poldergracht en zo ja, wordt daarmee voldoende rekening gehouden?*

Beschermen watersysteem

watertoets: vergunningverlener

wateradvies: waterloopbeheerder

1200 dossiers / jaar

- 1000 m² verharding
- gelegen in overstromingsgevoelig gebied
- gelegen langs een waterloop

‘BELEIDSKADER
WATERADVIEZEN’

Juni 2014

<https://oost-vlaanderen.be/wonen-en-leven/waterlopen/watertoets.html>

Wordt in het project bijkomende verharde oppervlakte aangelegd en zo ja, zijn de milderende maatregelen voldoende ?

Uitgangspunt:

klimaatgezonde provincie
waarbij verantwoordelijkheden verdeeld
worden over:

Verharder

Effect milderen
max tot T20

Waterloopbeheerder

Zorgen voor veilig wegzetten van
afvoer van onverharde opp én
van de overloop van de T20-
voorziening op de verharding

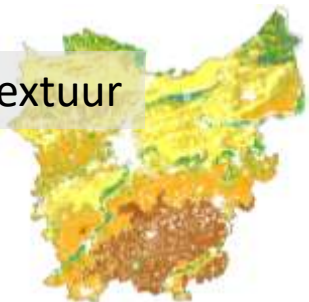

Wordt in het project bijkomende verharde oppervlakte aangelegd en zo ja, zijn de milderende maatregelen voldoende ?

Vlaamse GSV

400m² / 250m³

Bodemtextuur

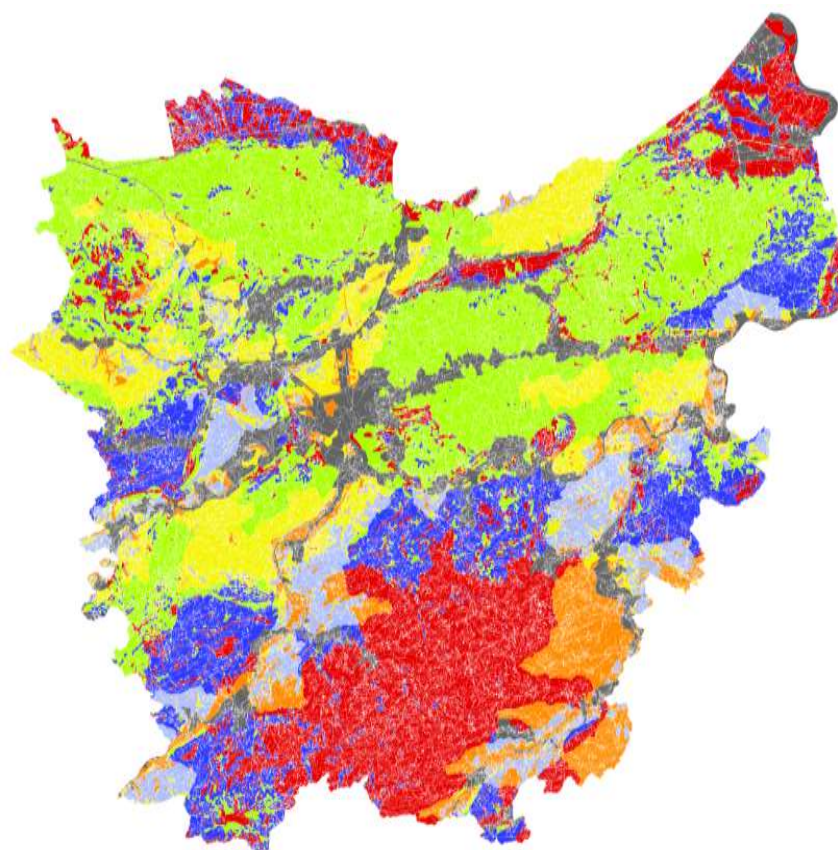
Drainageklasse

Overstromings-
gevoeligheid

Locatiespecifieke aanpak

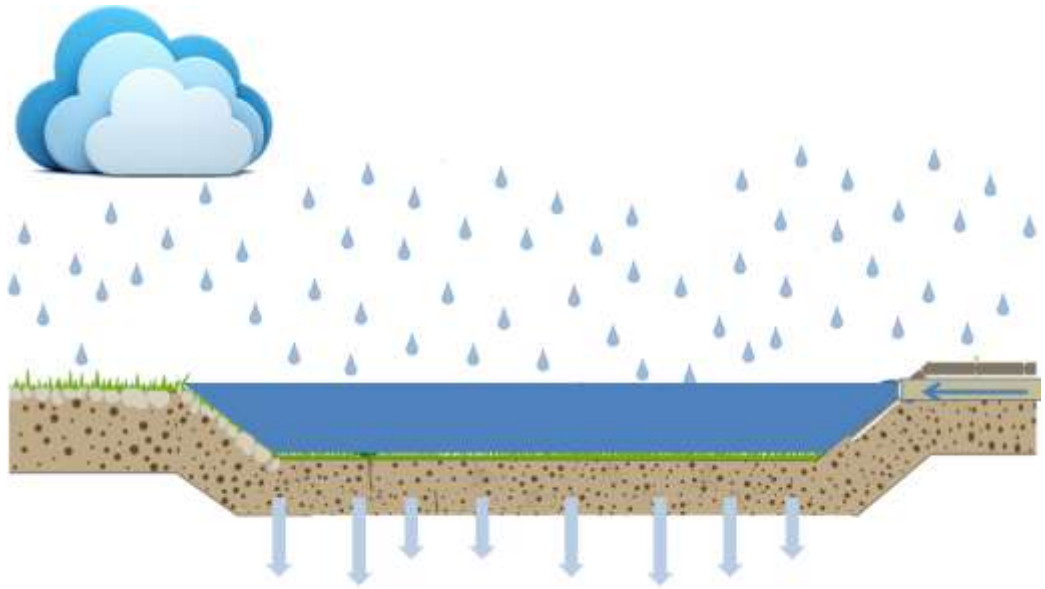

Gebiedsdekkende
indicatieve
normenkaart
Oost-Vlaanderen

normenkaart	
	Klasse 1: 400 m ² / 250 m ³
	Klasse 2: 400 m ² / 330 m ³
	Klasse 4: 400 m ² / 350 m ³ (knijp op 100 m ³)
	Klasse 5: 400 m ² / 430 m ³ (knijp op 100 m ³)
	Klasse 6: - / 250 m ³ (knijp onderaan)
	Klasse 7: - / 330 m ³ (knijp onderaan)
	Vlaamse bevoegdheid

www.gisoost.be/waterlopen

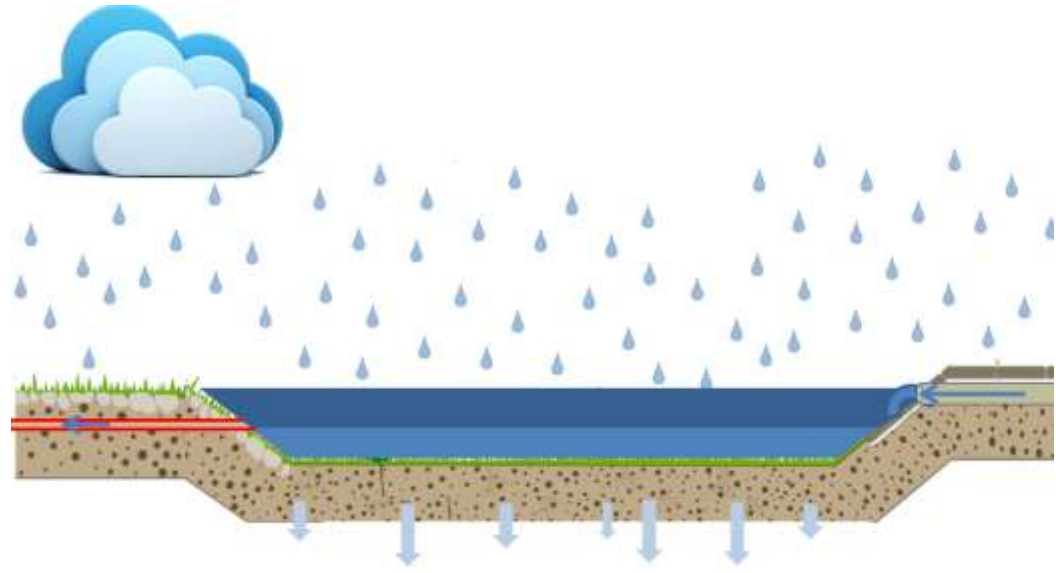
Goede infiltratiecapaciteit
100 % infiltratie

Slechte infiltratiecapaciteit
ca. 100 % buffer met vertraagde afvoer

Matige infiltratiecapaciteit
ca. 75 % infiltratie en 25 % buffer met vertraagde afvoer

Ligt het project in mogelijk of effectief overstromingsgevoelig gebied en zo ja, heeft het project een negatieve invloed op het watersysteem?

Initiatiefnemers behoeden voor waterschade

De aanvrager beschermen tegen zichzelf door **voorwaarden 'overstromingsveilig bouwen'** op te leggen

Ruimte voor water zoveel mogelijk vrijwaren

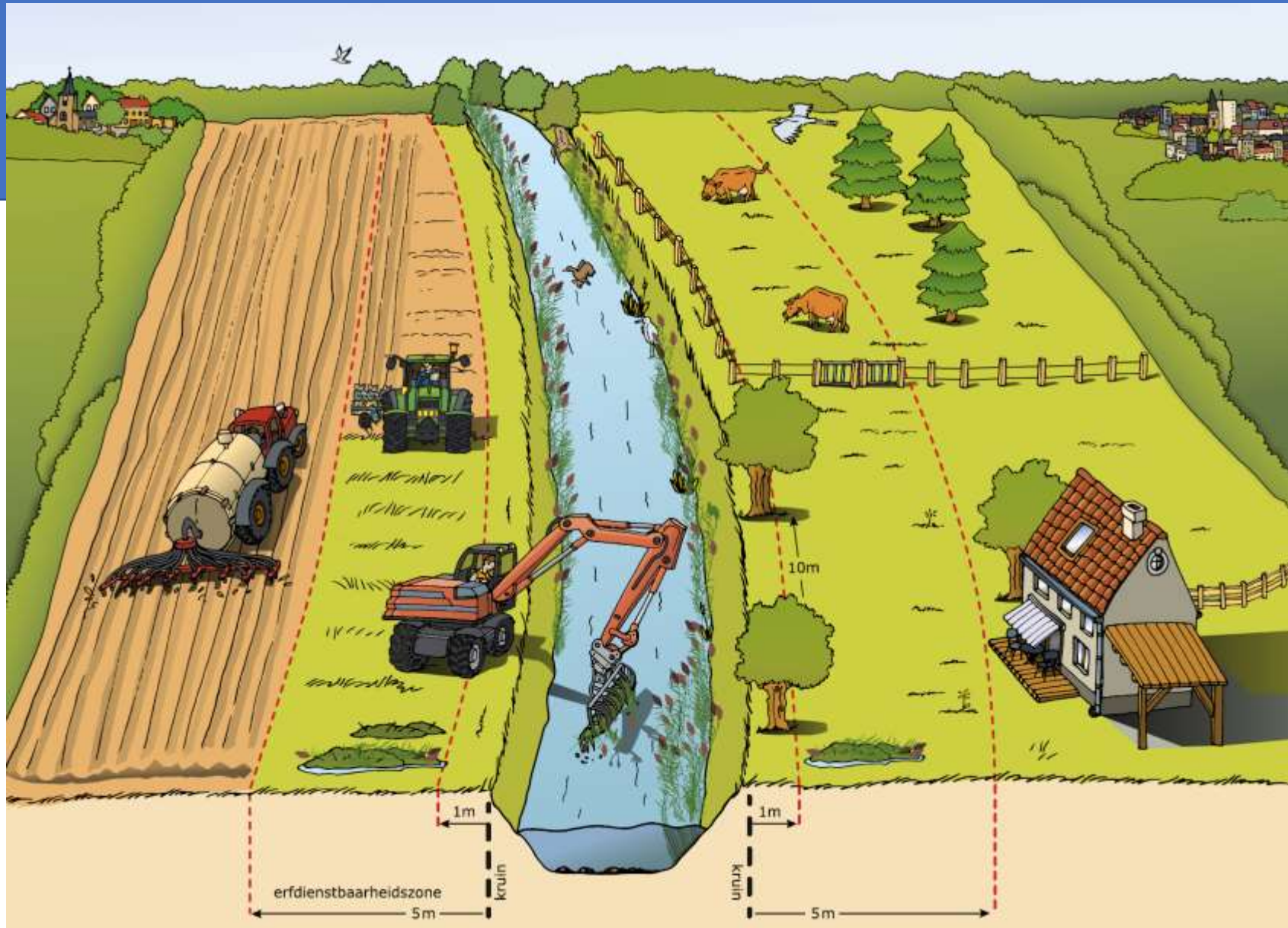
Als er een schadelijk effect optreedt door inname van ruimte voor water door een project, moet deze ruimte elders **gecompenseerd** worden.

Voorbeeld:
voldoende hoge vloerpas

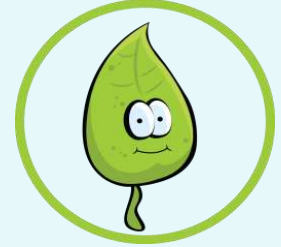
Voorbeeld:
een deel van het terrein afgraven

Ligt het project langsheen een gerangschikte waterloop of poldergracht en zo ja, wordt daarmee voldoende rekening gehouden ?

Exotenbestrijding

aquatische invasieve exoten

De soorten van de Europese verordening

grote waternavel

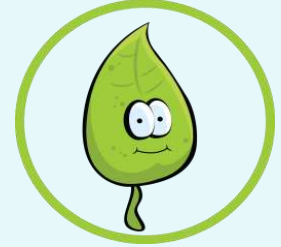
waterteunisbloem

Sinds 2008
130 km behandeld
waarvan nog 15 km bezig

parelvederkruid

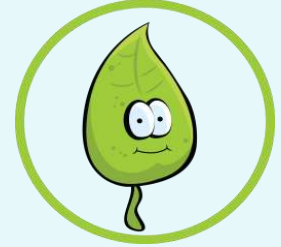

reuzenberenklauw

De soorten van de Europese verordening

Sinds 2013
85km in behandeling waarvan 7km
in laatste fase

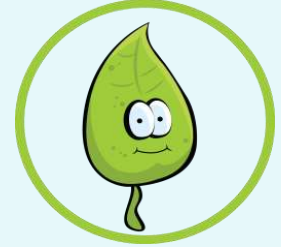
watercrassula

(Invasieve) exoten die niet op de Europese lijst staan

- bedreigt nieuwe natuur
- bestrijden problematisch
- waakzaamheid !

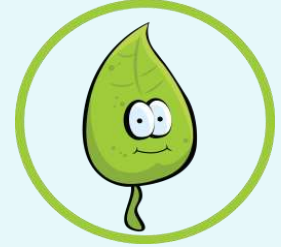

lettersierschilpadden

Sinds 2017
12 gevangen op
waterlopen 2e cat. en
GOG's

De soorten van de Europese verordening

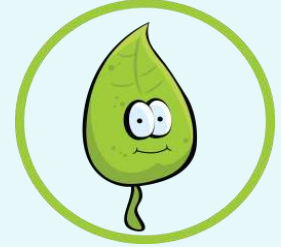

invasieve duizendknoop

(Invasieve) exoten die niet op de Europese lijst staan

- 2017 proefproject
- 2019 “geen uitbreiding” door eigen werken!

reuzenbalsemien

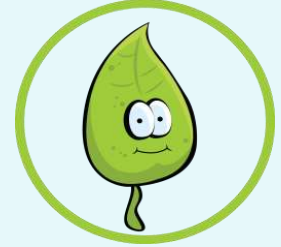
De soorten van de Europese verordening

Sinds 2013 85km in
behandeling waarvan 14km in
laatste fase

Habitatrichtlijngebieden, SBZ-H

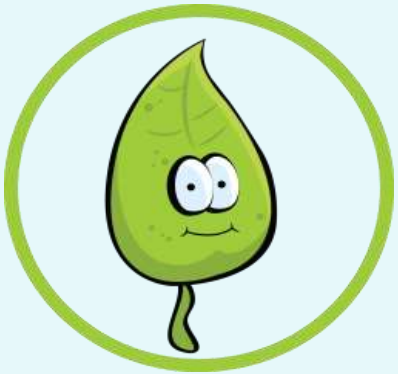

Chinese wolhandkrabben

De soorten van de Europese verordening

2019: vangtest bij
overlastvermoeden en
natuurontwikkeling
waterloop

Meld de aanwezigheid van exoten via:

exoten@oost-vlaanderen.be
<https://oost-vlaanderen/exoten>

09 267 76 38

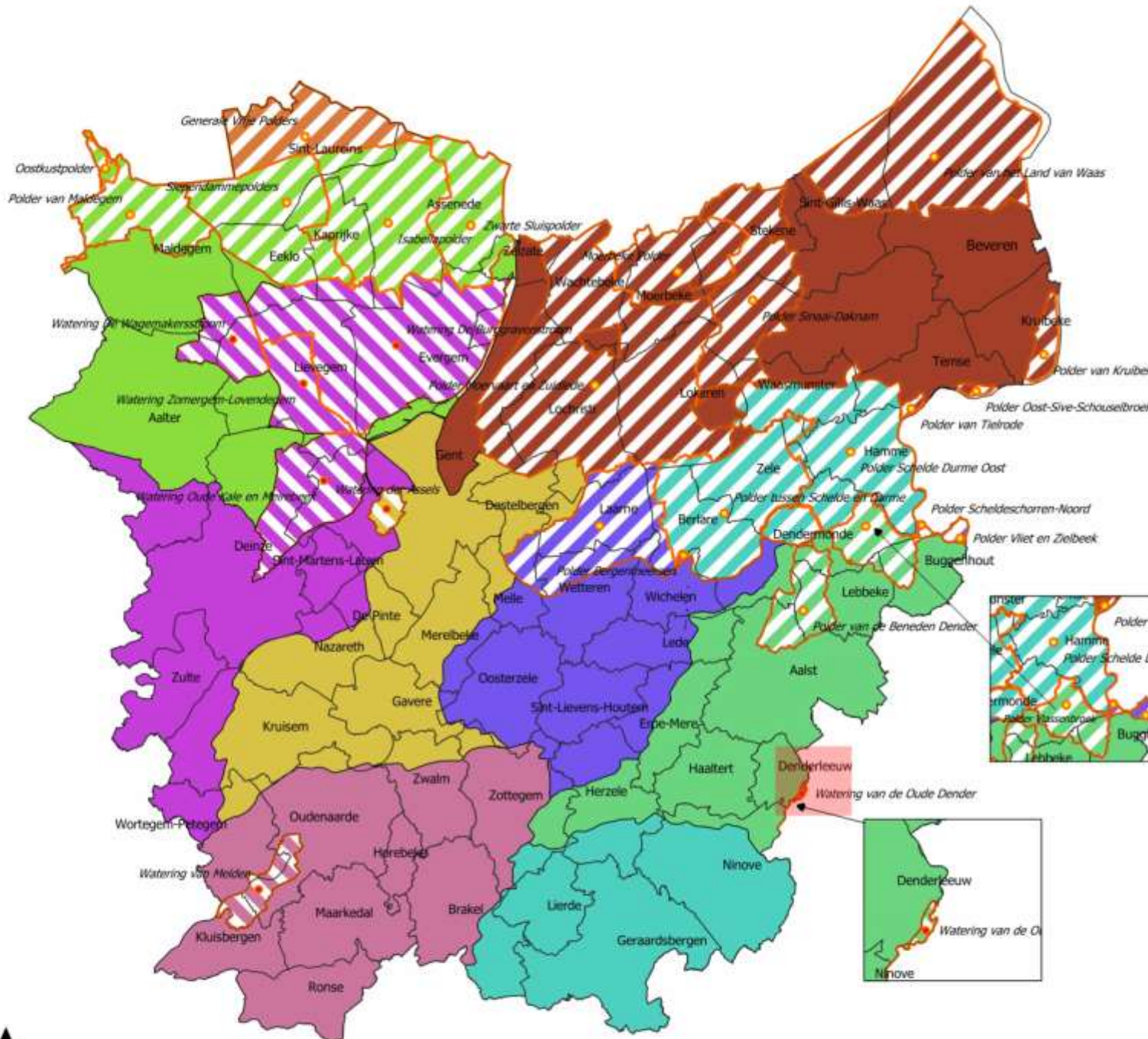
Samenwerking tussen provinciale diensten, maar ook met heel wat internationale, Vlaamse en lokale partners

Onderhoudswerk in uitvoering

Onderhoudskaart sectoren
en opvolging polders en watering
mei 2019

Legende

- OVLGEM ● naam_watering
- naam_polder

loten_2017_def

1. Bovenschede Diederik Malfroid / Johan Duprez
Administratie: Marijke Merckaert
2. Dendermeersen Mieke De Leeuw / Koen van Hove
Administratie: Marijke Merckaert
3. Land Van Aalst Wim Behiels / Rudy Rogiest
Administratie: Beatrijs Gybels
4. Land van Waas Wim Behiels / Rudy Rogiest
Administratie: Martine Menschaert
5. Leie Laura Courteyn / Frank De Wulf
Administratie: Regine Goedgezelschap
6. Meetjesland Harold Coens / Frank De Wulf
Administratie: Regine Goedgezelschap
7. Middenschede Ine Roels / Johan Duprez
Administratie: Martine Menschaert
8. Scheldemeersen Machteld Couvreur / Koen van Hove
Administratie: Regine Goedgezelschap

opvolging polders

- Harold Coens
Regine Goedgezelschap
- Ine Roels
Martine Menschaert
- Mieke De Leeuw
Marijke Merckaert
- Monique De Spaey
Beatrijs Gybels
- Wim Behiels
Martine Menschaert
- Tine Buysse
Regine Goedgezelschap

opvolging wateringen

- Diederik Malfroid
Marijke Merckaert
- Machteld Couvreur
Regine Goedgezelschap
- Monique De Spaey
Beatrijs Gybels
- Laura Courteyn
Regine Goedgezelschap

Contact: sectoringenieur en controleur der werken:

- Diederik: 0475/28.76.43   Johan 0478/76.49.78
- Mieke: 0494/94.90.16   Koen 0490/65.57.96
- Monique: 0496/59.76.25   Rudy 0496/59.77.35
- Wim: 0496/59.76.62   Frank 0496/59.77.22
- Laura: 0477/98.94.38   Tine: 0473/52.26.12
- Harold: 0496/59.76.84
- Ine: 0496/59.76.69
- Machteld: 0496/59.76.22